

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 14. JULJA 1939.

ŠTEV. 44.

Hilaire Belloc pri generalu Francu

Hilaire Belloc, sloveči angleški pisatelj, konvertit, je še pred izbruhom španske državljanske vojne napovedal, da se bo usoda Evrope odločila v Španiji. Kot je znano, je Lenin napovedal, da za Rusijo pride v Evropi prva na vrsto Španija. Če bi bil v Španiji zmagal komunizem, bi bila takoj za njo padla tudi Francija, kjer je bila Ljudska fronta tla popolnoma pripravila za krvavi komunistični preobrat, nato bi pa zagrmelo po celi Evropi. Taki so bili komunistični računi, to bi bil sad komunistične divjosti in pa slepote tistih nekatoličanov in katoličanov — ki se s komunisti vežejo v razne ljudske fronte in narodne bloke. Vse te komunistične račune je prekrizal general Franco s svojo veliko zmago nad komunizmom in brezboštvom in njunimi zavestnimi in slepimi zavezniki. V naslednjem posnemamo, kaj poroča Hilaire Belloc o svojem obisku pri generalu Francu. Bil je pri njem malo pred koncem državljanske vojne. Tudi tega ne pozabimo, da to piše Anglež in ne fašist, globok katoličan in ne plitev katoliški svobodomislec.

NA SVETOVNO ZGODOVINSKEM BOJIŠČU

»Okolje (Ebrova dolina), vidni doživljaj dogodka, ki ne korenini v snovnem in minljivem svetu, ampak v nadčasovnem, duhovnem, se nehote vtisne v dušo smrtnika. Dejanja, kot so bila tu izvršena, pripadajo sveti zgodovini krščanstva, ne samo v mejah evropskega ozemlja in človeštva, ampak v okviru njegovega samega poslanstva, poslanstva namreč: ustanoviti in ohranjevati najvišjo in najtrajnejšo človeško kulturo, krščanstvo.

V tem poslanstvu zavzema Španija eno prvih mest.

ŠPANJA ZOPET REŠILA EVROPO

In danes je Španija spet enkrat rešila Evropo. Španija je na tem, da svoje zmagoslavje dovrši, in kdor tega ne ve, ta svoje lastne dobe ne pozna.

Zame je bila posebna sreča, da sem videl in govoril z možem, ki stoji na čelu te naloge. Dobil sem ga na istem ozemlju, na bregovih Ebra, kjer je Karel Veliki zgradil prvo krščansko oporišče proti

napadalcem, ki so grozili, da bodo vse, kar je krščansko, prevladali in uničili...

REŠITELJ EVROPE KAKOR KAREL VELIKI

Vedli so me v predsobo, skozi katere vrata naj bi stopil pred moža, ki je zadnji v vrsti onih mnogih, ki so na istem bojišču rešitev Evrope iskali in dovršili...

Lahko si morem predstaviti (z nekoliko fantazije), da se je, ko je korakala v Barcelono predstraža tistih čet, ki jih je Franco iz nič ustvaril, nekaj godilo, kar je bilo nadaljevanje tistega, kar se je godilo v stari rimski cerkvi sv. Petra na božični dan pred skoro 1140 leti. Ko se je Karel Veliki na ta božični dan leta 800. dal v Rimu kronati, je zapečatil prerod zapadne Evrope.

ZMAGOVALEC KAKOR ROLAND, KAKOR BOGOMIR BOUILLONSKI

Ko je bila Barcelona osvobodjena, je bila oblast tistih, ki so krščanstvo hoteli uničiti, končana. Bodi temu kakor koli: ko sem stopil pred Franca, sem stopil pred moža, ki je bil enako bitko, kot je bila tista, ki je v njej Roland, bajni junak, v boju padel in kakor tista, v kateri je Bogomir Bouillonski stopil v Jeruzalem.

V troje so stali v mojem duhu pred menoj — peš — kajti oni niso hoteli jahati v boju, v katerem je Bog človek daroval daritev Golgate...

NEPOZABEN VTIS

Nočem se zadrževati pri tem kratkem doživljaju ob Ebru. Nisem ga doživel, da bi svojim soljudem poročal o osebnih čustvih, ki se morda sploh ne dajo razodeti in ki se na noben način ne bi smela razodeti. Toda, ko sem s tem možem govoril o tem, kaj je storil za vse nas in kaj za nas pomeni, ko sem šel od njega pod nepozabnim vtisom onih besed, ki sva jih menjala v žlahtnomračnem prostoru španske palače, veličastne kot so veličastne vse izmere v tej veličastni deželi; tedaj sem vedel, da sem doživel nekaj povsem izrednega.

Junaki krščanstva v Rusiji

Škof d'Herbigny, ki ga je papež Pij XI. poslal na Rusko, da na mestu samem zbira vtise o bridki usodi ruskih kristjanov, poroča med drugim:

Bilo je vročega poletnega dne. Zdelo se je, da je vas čisto prazna. Vse je bilo na polju.

Nenadoma privozijo trije veliki avtomobili. Počasi se rinejo skozi ozke ulice. Na trgu obstanejo. Izstopi kakih sto rdečih gardistov. Sami divji, predrzni ljudje, zločinski obrazi. Nič dobrega ne mislijo. Poveljnik ukazuje, naj se vsi ljudje v eni uri zberejo v cerkvi. Kdor bi se branil, naj ga na mestu pobijejo.

Vojaki se razidejo na vse kraje. Ukaz jim je po volji. Ljudi mučiti, to jim je užitek. Posebno če gre za obsovražene katoličane.

Ljudje so takoj vedeli, kaj ti divjaki hočejo. Kajti pred dvema letoma so jim odpeljali škofa in ga pustili umreti v strašnem taborišču od lakote in mraza. Lani so jim vzeli župnika in do zdaj o njem ni bilo slišati niti najmanjše stvarice.

Nič dobrega niso slutili. Najbrž bo tudi od njih zahteval Stalin izjavo, da so od vere odpadli.

Ni minila ura, ko so bili že vsi ljudje zbrani v cerkvi in čakali, kaj ima priti. S pravo rusko mirnostjo in vdanostjo so gledali, kakšna usoda pride nad nje. Poveljujoči častnik se vstopi prednje in vpraša brez ovinkov: »Kaj ne da, saj vsi zahtevate, da se vaša cerkev zapre?« — Če je pričakoval kak »da«, potem se je zelo zmotil. Iz tristo grl mu je zadonel odločen »ne«. Ugriznil se je v ustnice, ko je opazil, da s temi ljudmi in ženami ne bo imel lahkega dela. To so bili ljudje, ki so bili z dušo in telesom zvezani s svojo vero.

»Malo pomislite,« je poskušal dalje, »in potem odgovorite. Saj vendar vsi zahtevate, da se vaša cerkev zapre, kaj ne da?«

»Ne, mi tega ne zahtevamo. Mi hočemo svojo cerkev ohraniti,« je bil enodušni odgovor.

Čez nekaj časa vpraša tretjič, toda tudi tretjič se oglasi neklonljiv »ne«. Zdaj je spredel, da s temi ljudmi zlepa ne bo ničesar opravil. Radovoljno ne bodo pustili cerkve zapirati. Rabiti mora torej silo.

»Dobro torej, naj bo po vaši volji. Vi ostanete v cerkvi, nihče ne sme ven.«

S temi besedami zapusti hišo božjo, postavi rdeče gardiste z nasajenimi bajoneti pred vrata. Ti naj bi s silo nazaj pognali vsakega, ki bi le samo malo poskušal priti ven. Mirno, potrpežljivo so ljudje ostali v cerkvi. Minevala je ura za uro, a častnik ni prav nič pokazal, da bi jih hotel izpustiti. Tedaj prosi neka žena, naj jo pustijo domov, ker ima doma hudo bolnega moža, ki mu mora streči. Smejali so se ji.

Rdeči gardisti so si privoščili dobro južino, ki so jo naplenili pri kmetih, za jetnike pa se niso zmenili. Prišla je noč, toda nihče ni tarnal. Ob 4 zjutraj je prosila mlada žena, naj jo vendar pustijo domov. Doma ima dvojčka in na vsak način mora mala dva podojiti. Pomolili so ji pred nos list. »Če to podpišeš, smeš iti,« so ji dejali. Uboga mati je podpisala. Ko se je pa bala, da bi ji otročička od lakote umrla! Smele je oditi, ker je podpisala, da naj se cerkev zapre.

Tudi 90 let star mož, ves utrujen in izčrpan, je podpisal. Nato je rekel častnik: »Dobro, vaša vas torej zahteva, da se cerkev zapre. Vi ste svobodni, pojdite domov!« Nato so cerkev izpraznili in zaprli.

Čez tri dni pa je dobil okrajni glavar pisanje, v katerem so vsi moški in ženske iz vasi protestirali proti temu, da se je cerkev zaprla. Protest sta podpisala tudi tista mlada žena in 90 letni stari mož. Vaščani so prosili, naj se cerkev zopet odpre in da se smejo v njej zbirati kakor doslej.

Odgovora od nikoder. Čudili so se zelo. Da odgovor ne bo ugoden, o tem so bili vsi prepričani. Večina je mislila, da bodo cerkev razstrelili ali pa da bodo prišli z bombami nad vas in cerkev.

Prešlo je poletje, prešla je jesen, bližala se je zima. Tedaj pridejo nekega dne zopet trije avti, polni rdečih gardistov. Poslali so ukaz na vso vas, naj se takoj vsi na trgu zberejo. S seboj naj vsi pripeljejo vozove. Ko so se vaščani zbrali — vsak pri svoji družini — je poveljnik položil razpelo na tla in se zadril nad prvim, ki ga je videl pred sabo:

»Pljuni na ta križ!«

»Ne,« je bil odgovor.

»Moža na voz!«

Prišla je na vrsto mati. Ista zahteva kot pri očetu. Oster »ne« je bil odgovor.

»Vrzite to žensko na drugi voz!« je ukazal brezsrčni poveljnik. Tudi otroci so morali stopiti predenj. Tudi njim je ukazal, naj pljunejo na križ. Tudi tu je zadel na odločen »ne«.

»Zmečite otroke na tretji voz,« je ukazal in nadaljeval zaslišavanje. Toda niti enega ni bilo, ki bi ga ubogal. Raje so hoteli umreti kakor vero zatajiti.

Zdaj se je sodba izvršila. Vsi vozovi so potegnili preko sneženih tal, a v različne smeri. Nihče ni smel domov, nihče ni smel po obleko, po živež ali denar. Taki, kakršni so bili, so morali zapustiti svojo domovino. Njih premoženja so se polastili rdeči gardisti. Kaj se je s temi ljudmi zgodilo, ve samo Bog. Groza obhaja človeka, če le samo pomisli, kaj se je zgodilo z otroki in ženami. Može so spravili na kolidor, ponoči je prišel vlak, ki naj bi sprejel izgnance. Natovorili so jih na živinske vozove in stlačili skupaj z možmi, ki so jih bili zbrali iz drugih krajev. Na sledečih postajah so priklopili druge vozove in potem je vlak vozil nepretrgoma naprej proti severovzhodu.

Deset dni je vozil in ves ta čas se za jetnike nihče ni zmenil. Nihče se ni zmenil za tiste, ki so med tem od lakote in mraza pomrli. Končno je vlak dospel do neizmerne snežne pokrajine. Živi so izstopili, mrliče so kratko pometali v sneg in potem je prišlo življenje prisilnega dela in nazadnje mukepolna smrt.

To je bil konec za te dobre knete, ki je bil ves njihov zločin ta, da so svoji veri hoteli zvesti ostati.

Toda niti eden od vseh 100.000 katoliških kmetov ni svoje vere zatajil.

Imeti moramo globoko spoštovanje pred temi mučeniki najznamenajšega, najkrutejšega in največjega preganjanja kristjanov, kar jih je sploh kdaj prišlo nad Cerkev božjo.

Lani v oktobru je kanadska katoliška mladina ustanovila organizacijo, ki hoče onemogočiti javno prodajo slabih in nemoralnih spisov.

Ta boj, ki se ga udeležuje nad 400.000 članov katoliških mladinskih organizacij, angleških in francoskih, obvezuje vsakega posameznega sodelavca. Vsak mladi katolik, ki je vstopil v to organizirano akcijo, se mora namreč s pismeno obljubo zavezati:

1. da bo sam čital samo dobre knjige in časopise,
2. da na noben način ne bo sodeloval pri izdaji in prodaji nemoralnih spisov,
3. da bo bojkotiral založnike in knjigarne, ki take spise izdajajo ali širijo.

SVETOVNI SOVRAŽNIK ATEIZMA ŠT. 1.

Pri manifestaciji zveze borbenih brezbožnikov v Barnaul-u (Ural) je izdal propagandistični govornik Boldirev popis sovražnikov svetovnega ateizma:

Vrstni red teh sovražnikov je sledeč:

Svetovni sovražnik št. 1. je papež v Vatikanu.

Na drugem mestu je anglikanski nadškof iz Canterbury-a.

Sledijo westminsterski kardinal — nadškof Hinsley, nadškof od Upsale, kardinal - nadškof čikaški Mundelein.

Na šestem mestu so svetovni katoliški tisk, katoliške visoke šole in univerze.

Omenjeni so nadalje katoliški misijoni, biblijski pokret in razne protestantske protikomunistične zveze.

FRANCOSKI SENATORJI PROTI NEMORALI

Skupina senatorjev iz Alzacije in Lotaringije je izročila ministru Daulieru svoje zahteve in predloge z ozirom na boj proti javni nemoralnosti v Franciji. Zlasti so zahtevali, da se napove boj nemoralnemu kinu in umazanemu tisku.

Z REKTORATA

Rektorat univerze je potrdil spremembo pravil Akademске Zveze, po kateri občnega zbora ne tvorijo več posamezni člani včlanjenih društev, ampak delegati teh društev (po eden na vsakih deset članov).

Kdor svojo mater časti, je kakor oni, ki zaklade nabira. Sir 3, 5.

Francis Finn:

Tom Playfair

Iz ust se mu je sipala kopica ostudnih kletvin, ki so se razgubile v neizmerni samotni, toda njegova blazna domišljija mu jih je ponavljala, kakor da bi jih vpilo milijon ogabnih ustnic. Tekel je dalje, ves prevzet od groze. Iti dalje je bilo skoraj nemogoče. Kar naprej je padal v snežne zamete, enkrat je mislil celo kar ostati. Bolj ko se je bližal veter, bolj se ga je polasčala otrplost, njegovi čuti so zgubljali na moči. Njegova groza je še narastla, kajti vedel je, da če se vda tej slabosti, je izgubljen. Šel je torej dalje s stisnjenimi zobmi in z besnostjo obupanca.

Nastopila je tema. Začel je pihati leden veter, ki je rjovel in se zagajal v begunca. Glasovi noči se izpreminjajo v smrtno vzdih, vpitje in stokanje. Nesrečnež se vleče izčrpan, prestrašen, z zamrznjeno brado in z zamrznjenimi lasmi, z od mraza otrplim obrazom, dokler se končno ne zvrne izčrpan na nizko gomilo, pokrito s snegom. Neka teža ga tišči navzdol, tako da se ne more vzdigniti. Znova mu zadane na ušesa strahotni glasovi. Strah ga prisili, da odpre oči. Prav pred njim, ali je to mogoče? vidi otroka v beli obleki, ki ga gleda. Oči zločinca se zopet zapro, obraz se mu spači kakor obraz pogubljenca in s hripavim stokom izgubi zavest.

Naslednjega dne so Tom in njegovi prijatelji dobili dovoljenje, da gredo molit na Aldineov grob.

Nekaj korakov pred grobom se Harry ustavi.

»Poglejte no, grob je pa nekoliko višji kot včeraj.«

»To je sneg, ki se je čez noč nakopil.«

»Nemogoče, veter bi ga odnesel.«

»Jaz ne bi rad prebil tukaj noči,« reče Joe.

Tiho so se približali grobu.

»Groza!« je zavpil Tom.

Dvignil je plast snega, ki je pokrivala grob. Velike odprte, krvave, obupane oči... Hartnettova glava, ki je umrl na grobu otroka, ki ga je sam zaklal.

TRIINDVAJSETO POGLAVJE.

Konec.

Zgodovina prvih let Toma Playfaira je končana. Dan prvega svetega obhajila je bil zanj začetek nove dobe. Vse pripetljaje, veselo in nesrečno, je usmeril v pripravo za ta veliki dan in s tem za izoblikovanje svojega značaja. Naletel je na svoji poti na tragične dogodke, v katerih mu je bilo treba moči, ki ni običajna za njegovo starost, njegov pogum ni klonil. Šel je skozi grenko preizkušnjo in pokorščina ga je očistila in utrdila.

Vendar pa ima še napake, vrzeli njegove prve vzgoje še niso vse izpolnjene. Ostala mu je še neka nevzgojenost do starejših. Vpliv gospoda Meadowa je bil velik in obžalovanja vreden. Tom ima mnogo moči, toda pogreša nekoliko tiste olike, ki daje drugim lepim lastnostim pravi sijaj. Ali se bo popboljšal?

Zadnji dan šolskega leta je Tom potrkal na vrata patra Middletona. Prišel se je posloviti od njega.

»Ah, Tom, prav da ste me obiskali! Vi ste vedno dobrodošli, danes pa... Torej vi nas zapuščate?«

»Ne za dolgo časa, pater. Prosim vas, da mi oprostite. Vi veste, da jaz ne morem tukaj ostati. Štiri ure na dan, to je veliko, in nudijo se mi tako lepe prilike za zabavo. To je močnejše od mene.«

»Ali sem vam kdaj nasprotoval, Tom?«

»Saj prav zato se čutim ves... Vi ste tako potrpežljivi. Na vašem mestu bi jaz storil gotovo kaj drugega.«

»V vsakem primeru pa je bila moja potrpežljivost poplačana. To vam kar odkrito povem. Tom, vaš napredek je bil tako vztrajen, da je bilo mogoče opaziti razliko od tedna do tedna.«

»Hvala, pater,« pravi Tom in zardi.

Kakor vsi otroci, ki imajo plemenito srce, tako je tudi Tom čutil potrebo po junaku, za katerega bi se navduševal. Od onega znamenitega dogodka s cigareto je bil Tomov junak lastni profesor. Toma je osvojila ljubezen in ta pridobitev je delala čast tako zmagovalcu kakor premagancu.

»Ali se spominjate,« nadaljuje pater in gleda na dečka, »ali se spominjate pisma, ki sem ga pisal vašemu očetu pred dvema letoma?«

»Nikoli ga ne bom pozabil.«

»Izrekel sem drzno napoved in se nisem varal.«

Če bi si Tom upal, bi poljubil to roko, ki se mu je ponujala; stisnil pa jo je zelo pristržno.

»Vi ste izgubili prijatelja, ki vam je bil zelo potreben!«

»Jimmy Aldine?«

»Da. Bil je mehak in krotak, kar mu je dajalo veliko moči vam v prid. Bil je resničen prijatelj. Vi ste ga potrebovali in Harry Quip tudi. Vi in Harry sta se medsebojno podpirala, toda vpliv Aldinea je prodiral tja, kamor niti vi niti Quip nista mogla. Jimmy je bil za vaju viden angel varuh.«

»Oh, ne morete si predstavljati, kako pogrešam Jimmyja! Nikoli nisem imel nikogar tako rad kakor njega.«

»Tom, vi si morate poiskati prijatelja, ki mu bo podoben.«

»Mnogo dobrih dečkov je na svetu, toda najti drugega Jimmyja!...«

»Prosimo Boga, da vam ga pošlje!«

»Storil bom, pater.«

In Tom se je poslovil z žalostjo v srcu.

KONEC.

Kako graditi novo človeško družbo

STANOVSKA DRUŠTVA

»Stanovska društva so tisto torišče, kjer se gradi nova človeška družba. Da se stanovska društva izšolajo, za to je potrebno poseben v socialnem vprašanju vedno razlagati okrožnice »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«. Če bo vsaka župnija imela taka stanovska društva v tem resnično modernem smislu in jih vzgajala, bo kmalu v Evropi na milijone ljudi, ki bodo na znotraj imeli pravo sliko o človeški družbi...»

Kristusova zastava bo hipoma zopet vidna na stolpih Boga odtujene in v obupu se pogrezajoče civilizacije. Gospodarstvo bo samo po sebi našlo pravo pot in človečanske pravice v politiki ne bodo več ogrožene...

STVARI SVETA NE PUŠČAJMO V NEMAR!

Da izvršimo to nalogo, za to je treba katoličanstva posebne vrste. Ni dovolj, deliti sredstva milosti Cerkve, stvari sveta pa pustiti v nemar. Če zanemarjamo naravne interese človeškega rodu, čigar glava tudi na svetnem polju je Kristus, bodo izginili tudi naravni pogoji za nadnaravno vero. Slaba stanovanja so morali družine škodljiva. In tako je na vseh področjih življenja.

Z vsem poudarkom poudarjamo to, ker se danes čutijo nekatere smeri, katere menijo, da je dovolj zgolj verski katolicizem in da svetne zadeve lahko prepuščamo drugim in da katoličani v javnem življenju sploh nobenih nalog več nimamo.

KRISTUSA SLAVE, PA SO VENDARLE IZDAJALCI

Tisti, ki tako mislijo, imajo morda najboljše namene ter z najlepšimi himnami slave Kristusa, pa so vendarle izdajalci tistega dela Kristusovega kraljestva, ki ga mi imenujemo svet.

Opuščajo postojanke, katere bi vojskujoča se Kristusova Cerkev po božjem povelju morala braniti. V nasprotju so si z vso zahodno tradicijo katoličanstva, katera ima svoj višek v velikih pismih zadnjih papežev.

P. Friedrich Muckermann S. J.

Sv. Vladimir, ruski veliki knez

Za 950 letnico pokristjanjenja velikega ruskega kneza Vladimira je poslal papež Pij XII. pismo kardinalu Tisserantu, ki se mnogo bavi s krščanskim vzhodom.

Papeževe misli v tem pismu so zelo značilne za sedanji čas. V nedeljo 21. maja se je prvič praznoval ta dogodek v cerkvi svetega Petra v slovanskem vzhodnem obredu. V pismu pravi papež, da bo tudi sam prisostvoval svečani službi božji v spomin na pokristjanjenje velikega ruskega kneza, da se čim bolj poudari slava tega dne.

Spomnimo se — pravi papež — velikega kneza sv. Vladimira, kako se je njegovo srce navdušilo za krščansko vero sredi temnega barbarskega življenja, kateremu je bil predan ves njegov narod, kako je ta njegova vera bujno zrasla v njem in v celem ruskem narodu. Vojak, trd in neusmiljen, kakor vsa njegova okolica, se je plemenitil, uvedel v ljudstvo lepe običaje in postavil rusko državo na temelje krščanske človečnosti.

Nato papež omenja uspehe, ki jih je krščanski nauk prinesel Rusiji, kakor tudi vsemu ostalemu človeštvu. Sv. Vladimir je imel tesne stike s stolico sv. Petra v Rimu, kateri je večkrat izkazal globoko sinovsko vdanost. Ko se spominjamo tega srečnega časa, se naše srce zelo žalosti, ko gleda današnji položaj Rusije in njen pobožni narod, čigar vero preganjajo; s krvavim nasiljem nastopajo proti onim, ki se drže sv. evangelija, katerega je prejel sv. Vladimir in z njim razsvetlil svoj narod in državo. Zato se obračamo zlasti k presveti Materi božji, ki jo ruski narod tako ljubi in časti, da bi Bog ganil srca vladajočih in jim vdahnil duh pravičnosti, da bi zopet dovolili narodu, da svobodno izpoveduje svojo vero.

*

Molimo tudi mi s sv. očetom, da Bog vrne bratskemu ruskemu narodu mir, svobodo in nekdanjo veličino v krogu krščanskih narodov.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj)